

مجموعه کتاب‌های یار دبستانی من

املاي پایه‌ی اول دبستان

شامل فعالیت‌های متنوع و خلاق

سنگری، محمدرضا، ۱۳۲۲

املاي اول دبستان : شامل فعالیت‌های متنوع و خلاق / مؤلفان : محمدرضا سنگری ، فاطمه صغری علیزاده ،
 داریوش هفت برادران -- تهران : ابوعطا : راه رشد ، ۱۳۸۴ .
 ۵ ، ۷۳ ص -- منصور -- (مجموعه کتابهای یار دبستانی من)
 فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا .

۱ . فارسی -- املا -- کتابهای درسی -- راهنمای آموزشی (ابتدایی) . الف . علیزاده ، فاطمه صغری ، ۱۳۳۶ .
 ب . عنواقد .

۳۷۲/۶۳۲.۴۴

LB ۱۵۷۴/س ۸۵

م ۸۴-۱۷۹۷۹

کتابخانه ملی ایران

نام کتاب : املاي اول دبستان (مجموعه کتاب‌های یار دبستانی من)
 مؤلفان: دکتر محمد رضا سنگری - فاطمه صغری علیزاده - داریوش هفت برادران
 برنامه ریزی و تولید فکر : داریوش هفت برادران
 ناشر : انتشارات ابوعطا - راه رشد
 تصویرگر : سارا صالحی
 طراحی و حروفچینی : آتیه طراحی ابوعطا
 چاپ : مبتکران
 لیتوگرافی : باختر
 نوبت چاپ : اول ۱۳۸۵ - ۱۳۸۴
 تیراژ : ۵۰۰۰ نسخه
 شابک : ۶ - ۴۸ - ۸۲۱۹ - ۹۶۴
 ISBN : 964 - 8219 - 48 - 6
 قیمت : ۹۵۰ تومان

آدرس : خ انقلاب ، خ ۱۲ فروردین ، ساختمان ناشران ، طبقه چهارم تلفن : ۶۶۴۸۵۹۳۷-۹
 آدرس : خ فخر رازی ، خ شهید وحید نظری ، کوچه فرزانه ، تلفن : ۶۶۴۸۱۱۴۸-۴۹

« کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است »

به نام آن که جان را فکرت آموخت

با تغییر نظام آموزشی و شرکت در نشست‌ها و گفت‌وگوهای متعدد با اولیا و کارشناسان آموزش و پرورش استان‌های کشور دریافته‌ایم که به دلیل حساسیت این بخش از زبان آموزی باید کتابی تهیه گردد تا بتواند با تکیه بر یافته‌ها و توانایی علمی در برگیرنده‌ی نیازهای اولیا و معلمان گرامی باشد. از این رو بر آن شدیم تا با در نظر گرفتن گستره‌ی حوزه‌ی واژگان کودکان و پیشرفت سریع آنان در یادگیری مفاهیم و دو هدف مهم در کتاب‌های مکمل آموزشی (نیازهای اساسی دانش‌آموزان و اولیا و اهداف کتاب درسی) کتابی تالیف نماییم تا مشکلات اولیا و معلمان گرامی را کمتر نماید.

کتاب حاضر در جهت تعمیق و دوام آموخته‌های کودکان طراحی شده و با تکیه بر اصل تمرین و تکرار در نظر دارد تثبیت فرآیند یادگیری را سرعت و کیفیت بخشیده و راهنمایی برای اولیا و معلمان گرامی جهت سنجش آموخته‌های دانش‌آموزان باشد. پایه اول دبستان هم برای اولیا و هم برای معلمان همواره دوره‌ی حساسی است. برای اولیا از این جهت مهم است که کودکانشان تازه به مدرسه رفته و انتظار دارند در این پایه آینده‌ی کودک را پایه ریزی و او را به سمت آینده‌ی روشن سوق دهند. برای معلمان نیز از این جهت حائز اهمیت است که کودک در این پایه با مهارت‌های اولیه زبان آموزی (خواندن و نوشتن) آشنایی پیدا می‌کند و اگر در این پایه سهل انگاری گردد و کودک قسمتی از درس را به درستی فرا نگیرد، چه بسا تا پایه‌های بالاتر نیز این معضل همراه او باشد. این کتاب در کنار املا به کودک و اولیا این امکان را می‌دهد تا از آموخته‌ها سنجش به عمل آورند، البته نه با نمره و ارزش گذاری بلکه با تمرین و یافتن ضعف‌های کودک.

کتاب املا‌ی یار دبستانی من کتاب ارزشیابی براساس نمره نیست بلکه فقط کتاب تمرین است و در قالب تمرین و کشف نقاط ضعف، کودک را ترغیب به تقویت ضعف‌ها می‌کند.

لازم به ذکر است این کتاب براساس باور کار گروهی و تحقق آرمان‌های آموزش مشارکتی با مشارکت و هم فکری تالیف گردیده و از این پس تمام مجموعه کتاب‌های یار دبستانی من که از این انتشارات منتشر خواهد شد به صورت تالیفات گروهی خواهد بود.

باسمه تعالی

توصیه‌های مهم برای تقویت املا

خوانا، زیبا، درست و روا نوشتن در همه‌ی زبان‌ها و در برنامه‌ی آموزش همه‌ی ملتها وجود دارد. وقتی درست بنویسیم هم خودمان از نوشتن لذت می‌بریم و هم کسی که نوشته را می‌خواند راحت‌تر و زودتر به نظر و خواسته‌ی نویسنده پی می‌برد. چه بسیار بدفهمی‌ها محصول بد نوشتن یا غلط نوشتن کلمات است و چه حادثه‌ها که بر اثر این بد نوشتن یا غلط نوشتن گریبانگیر افراد و جامعه شده است. املا یا دیکته تلاشی است برای درست نوشتن. در املا، دانش‌آموز می‌آموزد که چگونه درست، خوانا و زیبا بنویسد.

در شیوه‌های نوین آموزشی املا تنها وسیله‌ای برای صحیح نوشتن نیست بلکه گاه با نگارش و حتی انشا پیوند می‌یابد و آموزگار هم زمان دو مقوله‌ی نوشتن درست و نوشتن خلاق را آموزش و تمرین می‌دهد. در املا چند هدف دوشادوش هم دنبال می‌شود:

درست نویسی واژگان - خواندن نویسی واژگان - درک درست جایگاه واژه در متن - رسا نوشتن واژه‌ها و تلاش در زیبا نویسی واژه‌ها

املا نوشتن مثل هر فعالیت دیگر نیازمند دانسته‌ها و فعالیت‌هایی است که بدون آن‌ها نمی‌توان املایی موفق و جذاب و دلپذیر را برگزار کرد.

برخی از نکات مهم و اساسی در املا نویسی عبارتند از :

۱- فضا سازی- مناسب است شرایط روحی و روانی فرزندان را هنگام املاگویی در نظر بگیریم. ایجاد فضای آرام، شاد و لذت بخش برای املاگویی لازم است. هنگامی که کودک خسته، بی‌حوصله و یا دارای ناراحتی و مشکل جسمی و روانی است بهتر است از گفتن املا پرهیز کنیم. اصرار بر املاگویی در چنین موقعیت‌هایی به گریز، نفرت و ستیز منجر خواهد شد.

۲- در هنگامی که کودک مشغول برنامه‌ای مفرح، شیرین و یا بازی مورد علاقه است، شکستن و گسستن برنامه و بازی و اجبار و دعوت به املا نویسی باز ممکن است به نوعی مقابله و نفرت منجر شود. در چنین شرایطی، املا در ذهن کودک همان چیزی است که بازی و یا لذت او را از او گرفته و یا او را از بازی و تفریح و برنامه‌ی مورد علاقه محروم کرده است.

۳- بعد از یک بازی شاد، همراهی و همدلی و زمینه‌سازی، املایی موفق را می‌توان امید داشت.

۴- طرح املای خلاق و زنده و زیبا بر علاقه‌ی به املا خواهد افزود.

۵- از املای یک سویه پرهیزیم. گاه اجازه دهیم فرزندان به ما املا بگویند یا املای دسته جمعی در منزل گفته شود.

۶- از نکاتی که املا را شیرین و جذاب می‌کند می‌توان استفاده کرد. مانند املا بر تخته سیاه (تابلو)، وایت برد و حتی با رایانه و ...)

۷- از املای طولانی پرهیز کنیم. به ظرفیت، روحیه، توانایی فرد در موقعیت املاگویی توجه کنیم. لازم نیست تمام فعالیت‌های مربوط به املای یک درس یکجا گفته شود.

۸- گاه استراحت یا تفریح میان املا مناسب است.

۹- املاهایی که به شیوه‌ی داستان باشد پرکشش‌تر و انگیزه‌ی نوشتن را تقویت می‌کنند.

۱۰- تشویق‌های کلامی، تقویت انگیزه‌ی نوشتن قبل، حین و بعد از املا لازم است.

۱۱- هنگام گفتن املا صبور و شکیب باشید. املاگویی اعصاب فولادین و حوصله‌ی آهنین می‌خواهد، عجله و کم حوصلگی ممکن است برای همیشه املا را تعطیل کند.

۱۲- در املای سنتی بهتر است کل متن ابتدا یک بار خوانده شود و دانش آموز پس از گوش دادن آرام و دقیق بنویسد.

۱۳- پس از خواندن کل متن، از گفتن املای کلمه به کلمه پرهیز شود. بهتر است کل جمله، یا بافت یا ترکیب گفته شود.

۱۴- بعد از گفتن املا یک بار دیگر املا خوانده شود تا اشکالات و افتادگی‌های احتمالی اصلاح شود. خواندن با آرامش و حوصله باشد.

۱۵- در تلفظ درست و رسای کلمات دقت شود. استفاده از امکاناتی مانند ضبط گاه برای تلفظ صحیح واژه‌ها و فضا سازی مناسب است.

۱۶- اجازه دهیم پس از نوشتن املا با مراجعه‌ی فرزندان به اصل متن، اشکالات و نقایص را خودش جست و جو و حتی گاه ارزشیابی کند.

۱۷- فرزندان را به خواندن بیشتر تشویق کنیم. حتی گاه به جای املا، خواندن و خلاصه‌ی خواندن را

به جای نوشتن تشویق کنید . خواندن ، پشخوانه‌ی درست نوشتن خلاق است . داستان خوانی ، خواندن نوشته‌ها و تابوها راهی برای تقویت مهارت درست نوشتن است . تصویر برداری بصری بسیار مهم است .

۱۸- در طول نوشتن املا ، فرزندمان را به درست نویسی ، زیبا نویسی ، رعایت فاصله کلمات و گذاشتن نشانه‌های سجاوندی تشویق کنیم .

۱۹- پاکیزگی در نوشتن و حفظ املاهای نوشته شده برای دانش‌آموز لازم است . او با مرور املاها می‌تواند ضعف‌ها و نیز سیر رشد خود را دریابد .

۲۰- در نوشتن املا تنها به درست نویسی فرزندمان توجه نکنیم ، شکل حرکت دست ، نوشتن ، فاصله با کاغذ و سایر مسائل بهداشتی را نیز با دقت اصلاح کنیم .

۲۱- اگر فرزندمان کلمات را نادرست نوشته باشد هرگز بیرون از جمله به صورت انفرادی و مجزا، نوشتن آن‌ها را تکلیف نکنیم . باید دانش‌آموز در جمله کلمات را به کار گیرد .

۲۲- گاه کلمه در املا درست نوشته شده است اما در مراقبت حین نوشتن غلط باشد مثلاً دانش‌آموزان در نوشتن ط و ظ گاه از پایین شروع می‌کنند یا وارونه می‌نویسد که در املا غلط نیست اما در نوشتن غلط است ! یا سر کج را به جای از بالا به پایین نوشتن به سمت بالا می‌نویسند .

۲۳- از ارزش‌گذاری سنتی و بیست‌گرایی پرهیز کنیم . سلامت روانی فرزندمان را این همه با بیست‌گرایی تهدید نکنیم . شیوه‌های تشویقی مادی نیز نباید تنها تکیه گاه باشد . گاه از شیوه‌های دیگر نیز استفاده کنیم .

۲۴- به فرزندمان بیاموزیم که پیش‌تر (جلوتر) از گوینده‌ی املا حرکت نکنند .

۲۵- نشانه‌گذاری و شروع از سر سطر و ... را در حین املا آموزش دهیم .

۲۶- فرزندمان را آموزش دهیم که در املا نویسی کمتر از پاک‌کن استفاده کند و اعتماد به نفس در نوشتن از این طریق نیز قابل پرورش است .

۲۷- یادمان باشد املا فرصت مناسبی برای ایجاد صمیمیت و بستن پل عاطفی و تربیتی با فرزندمان است . این فرصت را پاس و سپاس بداریم !

سپاس‌گزاریم

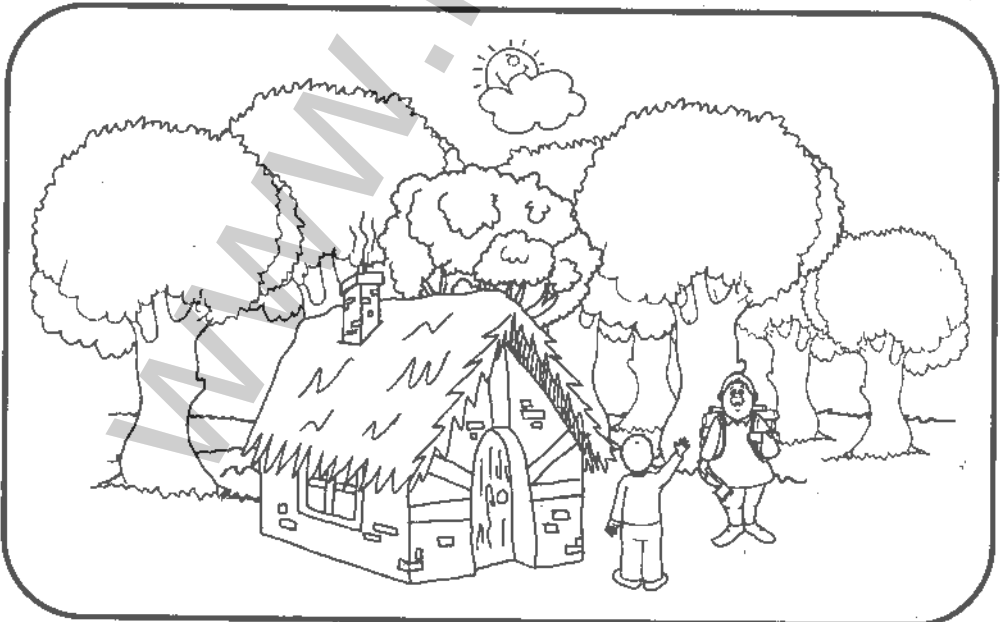
موفق باشید

بچه‌ها، بچه‌ها، بچه‌های خوب و زیبا، امروز می‌خواهم یک قصه‌ی زیبا برای شما بگویم. یکی بود یکی نبود، پشت کوه‌های بلند در یک جنگل دور، پسری خوب و زرنگ با پدر و مادرش در یک کلبه‌ی کوچک زندگی می‌کرد. پدرش هیزم می‌شکست. هیزم‌ها را دسته می‌کرد، به شهر می‌برد و می‌فروخت. بعد با پول هیزم‌ها خوراکی می‌خرید. اسم این بچه‌ی خوب، مملی زرنکه بود. مملی صبح که از خواب بیدار می‌شد، با آب چشمه دست و صورتش را می‌شست. بعد به پدرش کمک می‌کرد تا آماده‌ی رفتن بشود. وقتی پدرش می‌رفت، مملی با مداد رنگی‌هایش نقاشی می‌کشید. شعر می‌خواند و نقاشی می‌کشید.

با مداد آبی، می‌کشتم دریا را
با مداد سبزم، دشت زیبا می‌کشتم
بعد هم بابا را، مادر زیبا را
هفت رنگ زیبا، می‌کشتم در آسمان
می‌کشتم یک شاپرک، با دو بال زیبا
با مدادهایم من، باغ‌ها را می‌کشتم
عینک بابا را، می‌زنم بر چشم خود
می‌شود این رنگ‌ها، رنگ دل‌ها باشد

مملی هر روز می‌دید، پدرش از صبح تا شب کار می‌کند ولی پول‌هایی را که بابت هیزم‌ها می‌گیرد خیلی کم است. نشست و فکر کرد، فکر کرد و فکر کرد تا یک دفعه فکری به خاطرش رسید، ناگهان

از جا پرید. مملی با سرعت، دوید پیش پدرش و پرسید: «بابا شما بلد نیستی حساب کنی؟» پدرش گفت: «نه پسرم، هرکسی بخواهد درس بخواند باید به شهر رفته و در مدرسه درس بخواند.» مملی با چشم گریان، دوید و رفت به سمت اتاق. شام نخورده، رفت خوابید. وسط‌های شب از زور گرسنگی بیدار شد. از پنجره بیرون را نگاه کرد. وسط جنگل نور عجیبی بود. در را باز کرد و به سمت نور حرکت کرد. مقداری که رفت، لابه‌لای درخت‌ها دید به! چند تا فرشته‌ی قشنگ، جمع شدن و با هم حرف می‌زدند. فرشته‌ها تا مملی را دیدند، آمدند جلو و سلام کردند. مملی گفت: «سلام، شما این جا چه کار می‌کنید؟» یکی از فرشته‌ها آمد جلو و با مهربانی گفت: «عزیزم آمدیم تو را ببریم.» مملی گفت: «کجا ببرید؟» فرشته گفت: «نترس کوچولو، می‌خواهیم به مدرسه برویم اما نه تو شهر. به مدرسه‌ی فرشته‌ها می‌رویم تا درس بخوانی و با سواد شوی و بعد به پدرت کمک کنی.» مملی گفت: «پس بابام باید اجازه بده.» فرشته گفت: «ما قبلاً از پدرت اجازه گرفتیم، دستت را بده به دست ما، با هم برویم به آسمان، برویم پیش فرشته‌های کوچولو، با آن‌ها بروی سر کلاس، یادگیری فارسی و حساب، تا بتوانی به پدرت کمک کنی. خلاصه بچه‌ها، مملی با فرشته‌ها رفت و رفت تا رسید به مدرسه‌ی فرشته‌های کوچولو. فرشته کوچولوها تا مملی را دیدند با خوشحالی او را بوسیدند. یکی به او مداد داد، یکی به او کتاب داد، یکی دیگر هم دفتر داد، خلاصه همه‌ی وسایل برای درس خواندن را به مملی دادند. کوچولوهای نازنین می‌خواهید بدانید مملی چه چیزهایی یادگرفت؟ پس بیاید با هم برویم سر کلاس، ما هم، هم شاگردی مملی بشویم، بعد با هم بنشینیم و درس بخوانیم.

